

Základy chovu zájmových zvířat

Úvod do předmětu

přednáška – podklady ke studiu

Určeno pro: 1B-KYNOB, PETIBE, PETIBH, REHAB

Ivona Svobodová

Katedra etologie chovu zájmových zvířat
ČZU v Praze, FAPPZ

Chovatel cizokrajných a oblíbených zvířat příprava 1999 – 2000 – 1. kurz

společnost založena v srpnu 2000,
vzdělávací programy
v oblasti chovatelství zvířat
určeno
pro širokou veřejnost

SVOPAP

KVALIFIKAČNÍ ODBOROVÝ KURZ S AKREDITACÍ MŠMT ČR:

- Chcete-li zúčastnit se zájmových cvičení
- Chcete-li vstoupit do ZOO
- Chcete-li - otestovat svou
- Přecvičte si zájmových cherech a zoznoredných
- Canisasteriador pro ošlást nespoje osobnosti
- Chcete, aby vaše dítě přišlo do ZOO
- Ciprava psa
- Chcete, aby zoznoredných cherech
- ZooMistři činnosti
- Otestovat svou zájmových cherech
- Protestovat, aby vaše dítě přišlo do ZOO

KVALIFIKACE ODBOROVÝ KURZ S AKREDITACÍ MŽI ČR:

- Intenzivní techniky pro
- Intenzivní techniky pro

KURZY V OBLASTI DVPP:

- Časová vyhodnocení podrobnějších
- prerovně
- Množství vyhodnocení psa ve
- specifických úkolech
- Chcete dovednosti zvířat ve
- úkolech podrobnějších

UNIVERZITA uznává právo SVOPAPU na know-how rekvalifikačních a vzdělávacích kurzů v oblasti působnosti SVOPAPU, vytvořením záložením a organizováním prvního rekvalifikačního a vzdělávacího kurzu pod názvem „Chovatelé včelstevníků a obilných včel“ (dále jen „kurz“), který bude realizován v rámci SVOPAPU, Ph.D. a to z toho důvodu mimo jiné pracovní úkoly či v případě souhlasu s ním a souhlasu, aby pami Ing. Ivona Svobodová, Ph.D. vykonávala tuto činnost, a to i v rámci SVOPAPU.

Know – how SVOPAPU dalo postupně podnět k přípravě a otevření těchto oborů na FAPPZ:

- 1) Speciální chovy
- 2) Chov koní
- 3) Kynologie
- 4) ZR a asistenční aktivity

na přípravě se v letech 2002 – 2010

s ohledem na své vedoucí postavení na FAPPZ a profesní odbornost podíleli:

doc. Ing. Mgr. Ivan Majzlík, CSc.,
prof. Ing. Iva Langrová, CSc.,
prof. Ing. Pavel Tlustoš, CSc., dr.h.c.,
I.Svobodová, L. Starostová, N. Šebková, I. Gardiánová,
B. Hofmanová, L. Pinc, R. Masopustová, Vl. Vrabec, H.
Chaloupková a další kolegové i z jiných institucí
např.: Vl. Tichá, D. Holečková, L. Skoupá, R. Končel,

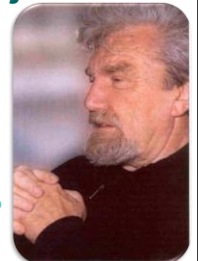
„Milovat zvířata znamená je znát!“

*26. 8. 1928
† 24.11.2006

Člověk a zvíře
Prof. Zdeněk Veselovský

Doporučení číslo 1.

- Zapamatovat si kdo byl Zdeněk Veselovský
- přečíst alespoň jeden titul tohoto významného etologa
- připravit si krátký abstrakt z přečtené publikace a přinést s sebou ke zkoušce

Chov zvířat v zajetí

v současnosti

Chov zvířat v lidské péči

od pradávna člověk - lovec spojil svůj život s mnohými „druhy“ zvířat

- nejprve lov a spotřeba téměř všeho
- jednodušší bylo ulovit mláďata, uchovat na „horší časy“ až do dospělosti
- tak se možná zrodil **chov zvířat v „zajetí“**
- „člověk – farmář – chovatel“ první domácí zvířata - především pro hospodářské účely, radost a kult.

Vznik „zvěřinců“

S civilizací přišlo

- další využívání zvířat (lov, ochrana, války)
- nové druhy (např. velké šelmy, draví ptáci)
- svrchovanost panovníků – dodnes symboly státní moci)

na dvorech panovníků vznikaly jakési „zvěřince“

Čeští panovníci byli jedni z prvních, kteří na svých dvorech zakládali zvěřince.

Zvěřinec císaře Rudolfa II. Habsburského

1576 – 1611 – doba panování Rudolfa II.

vyslanci z celé Evropy – jako důkaz přátelství přiváželi dary – velmi často živá zvířata

- Rudolf II. rozšiřoval a doplňoval zvěřinec, který založil již Václav IV.
- vznikla tak malá „zoologická zahrada“
- lvi, lev, lvice s lvíčaty, tygři, levharti, medvěd, orangutan, vlci, lišky, divoké kočky..
- 1612 – po smrti Rudolfa II. zvěřinec začíná pozvolna chátrat
- 1690 – údajně poslední medvěd ?

Hřebčín v Kladruzech nad Labem a starokladrubský kůň

- Starokladrubský kůň je **živou**

Národní kulturní památkou v České republice.

- tradice chovu koní známa od středověku- odhad 13.st.
- koně se nejprve chovali v osadách
- za Pernštejnů (přelom 15.-16.st) v „koňských oborách“
- 1563 císař Maximilián II. Habsburský
 - založil hřebčín
- 1579 císař Rudolf II. - Habsburský
 - povýšil na hřebčín císařský (dvorní)

Areál hřebčína s okolní krajinou je od roku 2019 zařazen na Seznam [světového dědictví UNESCO](#).

Doporučení číslo 2.

Zjistěte

- od kdy se datuje založení současné zoologické zahrady umístěné v pražské části zvané Troja?
- kdo je považován za jejího zakladatele

Zvěřinec Schönbrunn - založen 1752

královská „menažerie“

císař František I. s chotí Marií Terezií
nejstarší uznaná ZOO na světě,
zapsána na seznamu UNESCO
ve středu výběhu pavilonek
výběhy postavené kruhovitě kolem
velikost pouze 12 ha

dnes známa především chovem koal a pand
velkých
vedoucí chovatel Simona Gábrišová

Vznik zoologických zahrad v Evropě

- 1775 – Královský park v Madridu
- 1793 – Menažerie Jardin des Plantes v Paříži
- 1828 – Zoo Regent's Park v Londýně
poprvé použit název „zoologická zahrada“
v dnešním pojetí
- následovala celá řada dalších

Tierpark Carl Hagenbeck - 1907

Carl Hagenbeck *1844 – †1913

- o slavný obchodník s exotickými zvířaty
- o zakladatel moderně pojeté ZOO
- o zakladatel „mírné ochočovací drezúry“
- o senzací byly jeho smíšené skupiny šelem při vystoupení
- o začal chovat zvířata ve výběžích a bez mříží
- o vynález si dal v roce 1896 patentovat v Berlíně
- o **1907** založil a vystavěl přepychovou zahradu i s restaurací ☺
- o odchytával a do ZOO dovážel neznámé druhy zvířat
např. tučňáky, královské rypouše, sloní, brošívky, tučňáky

Doporučení číslo 3.

- o Zjistěte si, které 3 zoologické zahrady v ČR jsou považovány za nejstarší?

Zoologie

- o slovo pochází z řečtiny
zoon = živočich, zvíře, tvor
- o přírodní (biologická) věda
- o zabývá se studiem živočišných organismů v přírodě

Tradičně se **zoologie** zabývá také studiem prvků (**protozoologií**), kteří v současnosti již ovšem nejsou považováni za živočichy

Zootechnika

- o slovo z řečtiny - „umění“ (znalost) chovat zvířata
- o obor zabývající se chovem zvířat
- o dříve obor klíčový pro „zemědělství“
- o nelze jej dnes pominout v žádných chovech
- o staví na znalostech
- o např. ze zoologie, anatomie, fyziologie, embryologie, genetiky, matematiky, statistiky...
- zkoumá původ plemen, vlastnosti zvířat a metody plemenitby...
- o na znalostech ze zootechniky staví např. etologie a etika chovu a všechny specializované chovy (chov exotických savců, chov psů, chov koní, chov zvířat využívaných v ZR.....)

Důležité pojmy pro zootechniku

Druh - nejvyšší taxonomická jednotka pro zootechniku
uzavřené společenstvo zvířat, vyznačující se shodnými znaky a vlastnostmi, plodností a fyziologickou izolací, která se projevuje nekřížitelností s jinými druhy nebo neplodností případných kříženců

Plemeno - základní taxonomická jednotka zootechniky

- o skupina zvířat stejného druhu a původu, která se od jiných zvířat téhož druhu liší znaky a vlastnostmi předávanými na potomstvo
- o na vzniku plemen se podílely podmínky prostředí, ale zejména **člověk**

Důležité pojmy pro zootechniku

Hospodářské zvíře - chované pro produkci živočišných produktů, vlny, kůže nebo kožešin, popřípadě pro další hospodářské nebo podnikatelské účely, **zejména skot, prasata, ovce, kozy, koně, oslí a jejich kříženci, drůbež, králíci, kožešinová zvířata, zvěř a jiná zvířata ve faremním chovu a ryby**, včetně zvířat produkovaných jako výsledek genetických modifikací nebo nových genetických kombinací

Zvíře v zájmovém chovu - hospodářský efekt není hlavním účelem chovu, chované v prostorách k tomu určených nebo v domácnosti, jehož chov slouží především zájmové činnosti člověka, nebo zvíře sloužící člověku jako jeho společník

Domácí zvíře – v dnešním pojetí „zvířecí společník“ či „domácí mazlíček“ je zvíře chované pro lidskou společnost nebo ochranu

Ukazatel	1990	1992	1994	1996	1998	1999
Skot celkem	3 506 222	2 949 574	2 161 438	1 988 810	1 700 789	1 657 337
Prasata celkem	4 789 898	4 609 149	4 070 898	4 016 246	4 012 943	4 000 720
Ovce celkem	429 714	342 069	196 030	134 009	93 557	86 047
Drůbež celkem	31 981 100	30 756 308	24 974 149	27 875 356	29 035 455	30 222 187
z toho slepice	15 437 453	14 893 818	12 555 655	12 030 460	12 279 959	11 901 600

Ukazatel	2000	2002 ¹⁾	2004 ¹⁾	2006 ¹⁾	2008 ¹⁾	2009 ¹⁾
Skot celkem	1 573 530	1 520 136	1 428 329	1 373 645	1 401 607	1 363 213
Prasata celkem	3 687 967	3 440 925	3 126 539	2 840 375	2 432 984	1 971 417
Ovce celkem	84 108	96 286	115 852	148 412	183 618	183 084
Drůbež celkem	30 784 432	29 946 846	25 493 559	25 736 003	27 316 866	26 490 848
z toho slepice	11 739 179	6 837 737	6 394 409	6 315 609	6 308 618	6 463 805

Ukazatel	2010 ¹⁾	2012 ¹⁾	2014 ¹⁾	2016 ¹⁾	2018 ¹⁾	2019 ¹⁾
Skot celkem	1 349 286	1 353 685	1 373 560	1 415 658	1 415 770	1 418 106
Prasata celkem	1 909 232	1 578 827	1 617 061	1 609 945	1 557 218	1 544 084
Ovce celkem	196 913	221 014	225 397	218 493	218 915	213 066
Drůbež celkem	24 838 435	20 691 308	21 463 815	21 313 958	23 572 784	22 979 360
z toho slepice	6 215 840	5 354 575	6 755 502	6 116 213	7 989 588	7 881 659

Důležité pojmy pro zootechniku

Volně žijící zvíře – patřící k druhu, který se v přírodě udržuje samovolně a to i v případě jeho chovu v zajetí

Druh zvířete vyžadující zvláštní péči (dříve **Nebezpečný druh zvířete**) - vzhledem ke svým biologickým vlastnostem má zvláštní nároky na zacházení, umístění, krmění, napájení, případně ošetřování, je běžně způsobilý ohrozit zdraví nebo život člověka

Pokusné zvíře – zvíře, včetně volně žijícího, které je, nebo má být použito k pokusům

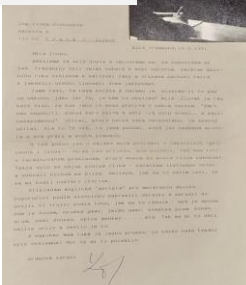
Za RNDr. Ing. Luděkem J. Dobrorukou

„Smrt nás nepohlítí, pokud bard zpívá a děti (já bych dodal...a žáci) nezapomenou.“

Učitel, který nechá žáka netknutého, je špatný učitel“.

*20. 10. 1933
† 4. 7. 2004

Doporučení číslo 4.

- o vyhledejte kdo byl Luděk J. Dobroruka
- o vyberte alespoň 2 tituly z jeho tvorby blízké vašemu oboru
- o udělejte si poznámky, příp. krátký abstrakt a přineste s sebou ke zkoušce

Doporučení číslo 5.

- o Vyměňte ve volných chvílích monitory za knížky. Je celá řada krásných publikací od známých autorů o zvířatech a přírodě.
- o Zjistěte, kdo byli, čím se zabývali a jaké publikace napsali:
 - Josef Vágner
 - Gerald Durrell
 - David Attenborough
 - David Mech
 - Jane Goodall
 - Dian Fossey
 - manželé Adamsonovi,

Mění se zaběhnuté způsoby využití některých druhů zvířat

- o Chov zájmových zvířat
- o Zoorehabilitace (AAI)

PSI - pro změnu využití zvířete jsou ideálním příkladem

- o další alternativy využití psů

„Zoorehabilitace nebo zooterapie“?

Canisterapie, canisrehabilitace, animalterapie, animalrehabilitace
.....???

Věcní jednoduché najít jednoduchý analogický překlad do ČJ

AAI -Animal – assisted intervention (intervence za pomoci zvířat)

zahrnuje

AAT – animal assisted therapy (terapie za asistence zvířat)

Cílená intervence, při které je zvíře nedílnou součástí terapeutického procesu

AAA – animal assisted activities (aktivity za asistence zvířat)

Poskytují příležitost pro motivační, výchovný, odpočinkový nebo terapeutický prospěch zaměřený na zvýšení kvality života klienta.

AAE – animal assisted education (vzdělávání za pomoci zvířat)

AACR – animal assisted crisis response (krizová intervence za asistence zvířat)

(podle Delta Society, 1992 – dnes společnost Pet Partners)

Na seznamu Mezinárodní kynologické federace (FCI) je uvedeno **???** plemen psů.

Chov zvířat

- o chápeme jako činnost člověka, při které člověk vytváří zvířatům podmínky existence pod jeho kontrolou s cílem získat od zvířat užitek...
- o vytváření a zachování základních podmínek života a zdraví zvířat a jejich ochrana před fyzickou bolestí, újmou, strádáním a psychickým trápením
- o potřeba odborných znalostí nikoliv pouze dobře míněných představ člověka

Základní otázky chovatelství

- o Vliv na kvalitu života zvířat
- o Vliv na kvalitu a zdravotní nezávadnost potravin
- o Ochrana druhů a plemen zvířat
- o Ekologická funkce chovu zvířat (přirozený okus, sešlap pastvin)
- o Vliv na sociální postavení chovatele

Ochrana zvířat

Soubor opatření a podmínek, které umožní zvířeti uspokojit jeho biologické potřeby a prožívat plnohodnotný život.

Etika chovu zvířat - „správné, morální“
zacházení se zvířaty

Předpoklad etického chování:

1. Schopnost rozeznat správné od nesprávného
2. Schopnost jednat ve prospěch správného

Etologie - nauka o chování zvířat

Chyby a předsudky při posuzování vztahů člověk – zvíře - vlastnosti

Antropomorfismus

Přisuzování lidských vlastností a mentality zvířatům – hlavně u oblíbených zvířat.

- Toto spojování je mylné, je prokázáno, že zvířata vnímají prostředí světa, přírodu, lidi, vztah ke člověku zcela jinak.
- Jinak vidí, cítí, slyší, vnímají okolí, teplotu a jiné ukazatele, než lidé.

Neznalost základních pojmů etologie, fyziologie a biologie a chovatelských zkušeností.

Ochrana zvířat se vztahuje i k zacházení se zvířaty od jejich narození do smrti z hlediska

- ošetřování
- výživa a napájení
- hygiena prostředí
- šlechtění, plemenitby a rozmnožování
- využívání, přepravy
- léčení, zdolávání hromadných onemocnění
- usmrcování zvířat

POZOR nastuduj pojmy (viz zákon 246/1992 ve znění pozdějších předpisů – co to znamená?)

kdo je chovatelem, co je zvíře, volně žijící zvíře, zvíře v zájmovém chovu, hospodářské zvíře, pokusné zvíře, porážka, utracení, druh vyžadující zvláštní péči..

OBLASTI OCHRANY ZVÍŘAT

1. Hospodářská zvířata

zemědělské statky, farmy, penziony zaměřené na agroturistiku

- skot, prasata, **koně**, ovce, kozy, drůbež ..

2. Zvířata v zájmových chovech

chovatelské stanice, domácnosti, zooprodejny

- psi, kočky, **koně**, okrasné ptactvo, drobní hlodavci ...

3. Chovy volně žijících zvířat

ZOO, ZS handicapovaných zvířat

4. Laboratorní (pokusná) zvířata

výzkumné ústavy, školy, farmakologické a kosmetické spol.

WELFARE – životní pohoda

Možné definice:

„stav zvířete, ve kterém je schopno vyrovnat se vlastními silami se svým životním prostředím“

- je stav fyzické a psychické harmonie zvířete s prostředím
- je opakem utrpení

Posouzení pohody zvířat dle metody - „5 svobod“

- na zhoršenou pohodu zvířete poukazují **změny** v jeho chování jako např.:
 - stereotypní chování
 - abnormální nečinnost
 - apatie

„5 svobod od...“ k anglickému výrazu „freedom from“

Svoboda od hladu a žízně – nerušeným přístupem k čerstvé vodě a krmivu zaručujícímu plné zdraví a tělesnou zdatnost.

- **Svoboda od** nepohodlí – poskytnutím odpovídajícího prostředí včetně úkrytu a pohodlného místa k odpočinku.
- **Svoboda od** bolesti, zranění a nemoci – prevencí anebo rychlou diagnózou a léčením.
- **Svoboda od** strachu a úzkosti – zajištěním takového prostředí a zacházení, při kterém bude vyloučeno mentální strádání.
- **Svoboda od** nemožnosti projevovat přirozené chování – poskytnutím dostatečného prostoru, vhodného prostředí a společnosti zvířat téhož druhu.

Orientace v právních předpisech a normách

Právní předpis je pramen práva, vydán orgánem veřejné moci. Obsahuje jednu, ale zpravidla více právních norem jako obecně závazných pravidel.

- 1) Nařízení Evropské komise – nadřazené všem v EU
 - 2) Ústava ČR
 - 3) Listina základních práv a svobod – vychází z Ústavy ČR
 - 4) Ústavní zákony – schvaluje Sněmovna - 2/3 všech poslanců
 - 5) Zákony – schvaluje Sněmovna nadpoloviční většinou přítomných poslanců
 - **Zákon č. 246/1992 na ochranu zvířat proti týrání**
 - Zákon č. 154/2000 sb. o šlechtění a plemenitbě
 - Zákon č. 162/2003 Sb. o zoologických zahradách
- „Ve znění pozdějších předpisů“ – tzn., že proběhla revize (novela) např. zákona, tzn. přidání nebo ubrání paragrafů

Prováděcí právní předpisy – určené k upřesnění obsahu právní normy obsažené v zákoně

- 6) **Nařízení vlády** – NV č. 27/2002 Sb. O organizaci práce související s chovem zvířat)
vydává vláda – proto vyšší hodnota než vyhláška
- 7) **Vyhlášky** – vydávají ústřední správní orgány (např. ministerstva nebo obce)
- **všeobecné vyhlášky** – jsou samostatně
např. Vyhláška č. 180/2015 Sb. kterou se stanoví práce a pracovní podmínky, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce 9. měsíce po porodu a mladistvým – **RTG záření**, zvedání těžkých břemen
- **prováděcí vyhlášky k zákonům**
např. Vyhláška č. 21/2013 Sb. o stanovení podmínek při chovu psů a koček (k Zákonu 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání)
může být jakékoliv množství nebo žádná – když zákon není obsáhlý a není potřeba upravovat vyhláškami

Další právní normy

- 8) **Směrnice**
může vydávat Vláda ČR, obě Komory parlamentu, státní organizace
např. krajský úřad, magistrát, zřizovatelé ZOO, ale i ZOO prostřednictvím statutárního zástupce – Směrnice o BOZP ZOO
- 9) **Rozhodnutí** – vydává statutární orgán – např. ředitel, rektor, majitel atd.....
např. o personální změně
- 10) **Nařízení a příkazy ředitele**
např. Nařízení o změně pracovní doby, Příkaz o využívání služebních vozidel.

Doporučení číslo 6.

Zapamatujte si že existuje:

- 1) **Zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání**
ve znění pozdějších předpisů (připravována novela jaro 2020)
- **Vyhledejte a dobře prostudujte § 3 tohoto zákona, např.**
kdo je chovatelem, co je zvíře, volně žijící zvíře, zvíře v zájmovém chovu, hospodářské zvíře, pokusné zvíře, porážka, utracení.....
Kdy proběhla poslední novela tohoto zákona a od kdy platí?
- 2) **Zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči - novela k 1.1.2017**
Od 1. ledna 2020
na základě novely veterinárního zákona č. 302/2017 Sb.
povinnost označovat psy na území ČR mikročipem.
Následná novela téhož zákona č. 368/2019 Sb., která nabyla účinnosti 15. ledna 2020, podmínky pro označování psů (zejména věk, v němž musí být štěňata označena) dále mírně upravila.
- 3) **Zjistěte povinnost označení zvířete mikročipem při plánované cestě do zahraničí.**

CITES

Washingtonská úmluva (mezinárodní)

- Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (**Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora**)
- 60. léta – problematika ochrany životního prostředí vnímána jako věc zásadního významu, konference OSN
- sepsána – v rámci programu OSN pro životní prostředí UNEP (United Nations Environment Programme) **Washington, 1973**
- připojení ČR – 1992**
- významný nástroj ve světové strategii ochrany přírody

CITES – mezinárodní úmluva

Silně podporována mezinárodními ochrannými organizacemi (i nevládními)
př. IUCN (The World Conservation Union), WWF (World Wide Fund for Nature), WCMC (World Conservation Monitoring Centre), boj proti nelegálnímu obchodu – Interpol

účel: mezinárodní obchod s faunou a florou pod společnou kontrolou všech zemí světa – ochrana druhů před vyhynutím vlivem bezohledného získávání pro obchodní účely

exemplář CITES: živí i neživí jedinci, jejich části nebo výrobky z nich

Chov zvířat vyžadující zvláštní péči dříve „nebezpečný druh zvířat“

- Jedná se o chov jedinců i skupin nedomestikovaných druhů zvířat mimo ZOO organizované státem a chovy související s podnikatelskou činností.

Co si představit pod pojmem „zvíře vyžadující zvláštní péči“?

Druh zvířete, který vzhledem ke svým biologickým vlastnostem:

- má zvláštní nároky
- může ohrozit zdraví i život člověka
- ten se pak může dopouštět týrání těchto zvířat.

Vyhláška č. 411/2008 Sb. ve znění vyhlášky 205/2011 Sb.,

o stanovení „**druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči**“ nahradila vyhlášku MZ č. 75/1996 Sb., která stanovovala **nebezpečné druhy zvířat**.

Počet a obliba chovu těchto zvířat roste.

Rozdíl mezi pojmy

„**nebezpečné zvíře**“ a „**nebezpečný druh zvířete**“

Nebezpečné zvíře může být každé zvíře, které v dané situaci může ohrozit zdraví nebo život člověka nebo jiných zvířat.

Synantropie – úzké soužití nedomestikovaných živočichů s člověkem

1) Přimo vázané na lidská obydlí.

potkan, krysa, myš domácí, vrabec domácí ...

2) Žijí volně, za určitých podmínek, hlavně sezonních pronikají do lidských sídel, kde mohou dočasně žít.

- toulavé kočky, ferární psi, zdivočelí holubi, kuny

3) Žijí výhradně ve volné přírodě (liška, vlk)

- dochází k vzájemnému setkávání těchto druhů a směně patogenních mikroorganismů
- Nebezpečí zavlečení mezi lidi a zvířata!
- Děje se tak na skládkách odpadů, u městských kontejnerů apod., kde se tato zvířata setkávají.

Liška a toulavá nebo domácí kočka - poranění člověka nebo jiného zvířete
- vzteklinka

Racci, havrani – domácí drůbež – salmonelóza, ptačí chřipka